

Sygn. akt II PK 268/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Beata Gudowska

SSN Krzysztof Staryk

Protokolant Ewa Wolna

w sprawie z powództwa R. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu w Z.

o wynagrodzenie za pracę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw

Publicznych w dniu 14 września 2016 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w J.

z dnia 24 kwietnia 2015 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

W sporze o wynagrodzenie z powództwa R. K., sędziego Sądu Rejonowego w Z., w okresie dalszej niezdolności do pracy z powodu choroby, czyli od 10 grudnia 2013 r., Sąd Rejonowy w B. wyrokiem z 28 listopada 2014 r. oddalił powództwo, a Sąd Okręgowy w J. wyrokiem z 20 kwietnia 2015 r. oddalił apelację

powoda. Rozstrzygające znaczenie przypisano regulacji z art. 94 § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych. Zgodnie z tym przepisem w okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędzia otrzymuje wynagrodzenie, nie dłużej jednak niż przez rok. Sąd Rejonowy stwierdził, iż powód utracił prawo do wynagrodzenia od 10 grudnia 2013 r., choć nadal nieprzerwanie przebywał na zwolnieniu lekarskim. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu oddalenia apelacji powoda potwierdził, że gwarancja wynagrodzenia kończy się z upływem roku niezdolności do pracy. W przypadku dalszej niezdolności do pracy sędzia ma prawo przejść w stan spoczynku, jednak wówczas jego wynagrodzenie jest odpowiednio pomniejszane.

Powód w skardze kasacyjnej zarzucił: I. naruszenie prawa materialnego przez błędne zastosowanie art. 94 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych i brak uznania, że literalne zastosowanie tego przepisu stoi w sprzeczności z art. 178 ust. 2 Konstytucji; II. naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 378 § 1 k.p.c. przez zaniechanie rozpoznania sprawy w granicach apelacji, „wskazującego na gwarancyjny charakter wynagrodzenia sędziowskiego” a także „wskazującego, iż pomimo przebywania przez powoda na zwolnieniu lekarskim spoczywa na nim wciąż szereg obowiązków służbowych, które respektuje”. W ocenie powoda wynagrodzenie sędziowskie ma charakter gwarantowany konstytucyjnie, przy czym Konstytucja gwarantuje sędziemu to wynagrodzenie niezależnie od stanu jego zdrowia, czy długotrwałości jego niezdolności do pracy z powodu choroby, a więc nie tylko za czas obecności w pracy. Przepis art. 94 § 1 prowadzi więc do ograniczenia uprawnienia wypływającego z Konstytucji. Długotrwale chorujący sędzia zachowuje bowiem niezmiennie swój status sędziowski, a zatem nadal posiada konstytucyjnie gwarantowane uprawnienie do wynagrodzenia.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi.

Przed Krajową Radą Sądownictwa toczyło się postępowanie o przeniesienie powoda w stan spoczynku. Sąd Najwyższy wyrokiem z 14 lipca 2016 r., w sprawie o sygn. III KRS 18/16, uwzględnił jego odwołanie, uchylił uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa z 10 marca 2016 r. i przeniósł sędziego w stan spoczynku z dniem 10 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej nie są zasadne i dlatego została oddalona.

Skarżący zarzuca, że prawidłowa wykładnia i stosowanie prawa powinny zapewniać mu prawo do sędziowskiego wynagrodzenia niezależnie od długotrwałości jego niezdolności do pracy, czyli dłużej niż rok.

Powstaje pytanie o zasadną podstawę prawną takiego żądania. Nie jest nią art. 94 § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych, gdyż jest regulacją zamkniętą. Na jego podstawie sędzia w okresie nieobecności w pracy z powodu choroby otrzymuje wynagrodzenie, nie dłużej jednak niż przez okres roku. Dłuższa wypłata wynagrodzenia byłaby sprzeczna z treścią tego przepisu. Sędzia jest również pracownikiem. Na gruncie prawa pracy obowiązuje zasada, że wynagrodzenie przysługuje za pracę wykonaną, a za okres niewykonywania pracy tylko wtedy, gdy przepis szczególny tak stanowi (art. 80 k.p.). Przepis art. 94 § 1 jest właśnie takim przepisem.

Oceny powyższej nie zmienia odwołanie się przez skarżącego do art. 178 ust. 2 Konstytucji. Przepis ten stanowi, że sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi obowiązków. Nawet gdyby założyć, że przepis ten stanowi samodzielną podstawę roszczenia, co mogłoby być wysoce wątpliwe wobec szczególnej regulacji z art. 94 § 1, to nie można nie zauważyć, że w tym przepisie ustawy zasadniczej chodzi o wynagrodzenie sędziego, a więc o świadczenie wynikające z pracy. Jeśli dalej przyjąć, że art. 178 ust. 2 ujmuje szeroko wynagrodzenie sędziego, a więc obejmuje także jego świadczenie (uposażenie) w stanie spoczynku, to nie można pominąć jednocześnie przepisu art. 180 ust. 3 ustawy zasadniczej, który wyraźnie odróżnia stan pracy (czynny) i stan spoczynku sędziego. Sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku na skutek uniemożliwiających mu sprawowanie jego urzędu choroby lub utraty sił. W sprawie chodzi o okres, kiedy powód nie wykonywał pracy z powodu choroby. Czyli jego sytuacja była inna niż sędziego orzekającego (czynnego). Wówczas z powodu choroby sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku. Tryb postępowania oraz sposób odwołania się do sądu określa ustawa.

Skarżący z mocy wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 2016 r., sygn. III KRS 18/16, został przeniesiony w stan spoczynku z dniem 10 grudnia 2013 r. W sprawie decyduje więc stan prawny z chwili orzekania (art. 316 k.p.c.). Przeniesienie w stan spoczynku ma charakter prawnokształtujący status sędziego, gdyż wówczas nie jest już sędzią czynnym i nie wykonuje pracy. Skarżący został przeniesiony w stan spoczynku od 10 grudnia 2013 r. i od tej daty nie ma już prawa do wynagrodzenia. Nie ma więc podstaw do zasądzenia mu wynagrodzenia za okres dłuższy niż wypłacił pozwany.

W stanie spoczynku sędzia nie ma prawa do wynagrodzenia lecz ma prawo do uposażenia, czyli do świadczenia, które ma inną podstawę niż wynagrodzenie (art. 100 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych. Przepis art. 94 § 1 ustawy nie został więc naruszony i roszczenia o dalsze wynagrodzenie nie było zatem zasadne).

Wskazany w skardze wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2007 r., III KRS 7/06, dotyczy uposażenia w stanie spoczynku a nie wynagrodzenia sędziego.

Prawo sędziego do uposażenia w stanie spoczynku wyklucza uzyskanie za ten sam okres prawa do wynagrodzenia w okresie nieobecności w pracy z powodu choroby (art. 94 § 1 i art. 100 § 2 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).